

Izhaja
trikrat na teden:
v torek, četrtek,
soboto.

EDINOST

ZA RESNICO
OD BOJA
IN PRAVICO!
DO ZMAGE!

Issued
threetimes a week
Tuesday, Thursday
Saturday.

GLASILO SLOVENSKEGA KATOLIŠKEGA DELAVSTVA V AMERIKI IN URADNO GLASILO SLOVENSKE PODPORNE DRUŽBE SV. MOHORJA V CHICAGO.
STEV. (No.) 128. CHICAGO, ILL., ČETRTEK, 25. OKTOBRA — THURSDAY, OCTOBER, 25, 1923. LETO (VOL.) III.

Za 30letnico začetka katoliškega življenja med pennsylvanijskimi Slovenci.

V trideseto leto stopajo Slovenci v državi Pennsylvaniji odkar se je začel prvi začetek katoliškega življenja med njimi tedaj majhnim po številu in se tisto število vse razkropljeno, po raznih naselbinah v okolici mesta Pittsburgh, ki je bilo tedaj in je sedaj nekaka centrala tamkajšnjih okoliških rojakov.

Prvi, ki je začel orati ledino med njimi in začel ogrevati njih srca za katoliško življenje se je našel v osebi velezaslužnega prečastitega g. Fathra Josipa Zalokar, tamkajšnjega prvega slovenskega duhovniškega pionirja, ki je pričel obdelavati Gospodov vinograd med tedaj zapuščenimi pennsylvanijskimi rojaki.

REV. JOSIP ZALOKAR.

Rev. Josip Zalokar se je narodil pred kakimi 75. leti v Gorjanih na Gorenjskem. Studiral je v Kranju in Ljubljani, kjer je bil dne 10. avgusta 1879. posvečen v mašnika. Kot kapelan je služboval nekaj časa v Planini, v Hrenovicah in v Cirknici. Začetkom leta 1889. je odpotoval v Ameriko in je došel dne 12. februarja 1889. v New York. S priporočilom škofa v St. Paulu se je podal v Marquette k škofu Vrtinu. Nekaj časa je bil tu za župnika v Hancocku, nakar ga je škof na prošnjo Slovencev poslal v Red Jacket ali Calumet, Mich. Najprej je stanoval pri cerkvi presv. Srca in imel ob gotovi uri službo božjo za Slovence. Nato je kupil stavbeni prostor, ustanovil lastno župnijo in sezidal cerkev sv. Jožefa, ki ji je škof Vrtin dne 19. sept. 1889. položil temeljni kamen in jo dne 9. novembra i. l. blagoslovil. Father Zalokar je zgradil še župnišče in cerkvi preskrbel tri zvonove, ki jih je škof I. Mrak dne 18. novembra 1891. blagoslovil.

Leta 1892. se je podal v Pennsylvanijo, da ustanovi župnijo v Pittsburghu, in da prične delovati med Slovenci, ki so bili v verskem oziru do njegovega prihoda popolnoma zapuščeni. Vneto kot povsod se je Father Zalokar prijel tu dela. Skromen v življenju, a navdušen za vse dobro in goreč v ljubezni do svojega naroda trpina, je prijel za plug in obračal je pridno brazdo za brazdo na polju verskega življenja.

Od našega dopisnika smo prejeli o njegovem delu sledeče poročilo:

"Leta 1894. avgusta 15-tega na dan Velikega Šmarna smo imeli Slovenci prvokrat službo božjo nad Sharpsburškim hribovčkom na pokopališču v St. Mary's Chapel, in na ta dan smo prvokrat čuli besedo božjo v slovenskem jeziku in prvokrat je nam zadonela lepa Slovenska pesem na čast Materi Božji, katero je izvrstno izpeljala pokojna Mrs. Ana Glač, soproga Mr. Ignaca Glača s pomočjo drugih pevcev. Solze so kapale od veselja in radovanja so se srca, ki so se spominjali na lepe slične slučaje in božja pota k Materi Božji v stari domovini. Tako smo si Slovenci v tistih prvih dneh srčno želeli tistih nedelj, da bi mogli poromati na hriboček k Materi Božji ne glede na daljavo in trud.

"Takoj po prvi sv. maši smo se rojaki zbrali ter postavili odbor, kateri je nabiral za povzdigo Slovenske cerkve. Rev. Father Zalokar je prvi položil svoj dar na altar za novo slovensko cerkev svoto \$20.00.

Naporno je bilo delo spočetka, in pri vsem so v deželi vladali slabi delavski časi, rojaki niso imeli denarja, da bi podpirali. Končno se je moralo prenehati s kolektanjem za nedoločen čas. Med tem pa so bili naši sosedni rojaki v Bridgevillu na boljše podlagi in so imeli svoje lastno zemljišče za cerkev zagotovljeno. Naprosili so Rev. Fathra Zalokarja naj se preselijo k njim, da jim pripomorejo za doseg božjega hrama ter njih prošnja je bila uslišana, Father Zalokar se je tje preselil.

Naporno delo, katerega je moral Father Zalokar prenašati, ni preč. g. zadržavalo, da bi bil na nas pittsburške Slovence pozabil. Čestokrat je k nam v Pittsburgh prihajal in končno je nam pripomogel do zaželjenega cilja, do lastne Slovenske cerkve Matere Božje Vnebovzete, kakor smo si to srčno želeli vsi rojaki. Ker smo imeli prvo slovensko službo božjo na veliki rojaki. (Dalje na 3. strani).

AMERIŠKE VESTI.

— Washington. — Republikanski distriktni voditelji se ne morejo sporazumeti radi zastopstva okrajev, katere so te dni nanovo porazdelili. Zastopniki iz zapada trdijo, da se jih krati pri zastopstvu in vsled tega odločno protestirajo.

— Washington. — Prohibični komisar je dejal v svojih navsvetih pred zbranimi guvernerji, da bo gledal, da bo v prihodnjem letu v vsaki pivovarni nastavljen zvezni prohibični agent. Obenem se bo povečalo tudi obsežne prohibične patrole ob Atlantiku in Pacifiku.

— Washington. — Vsa zvezna sodišča po vseh distriktih bodo dobila stroga naročila, da v vsakem slučaju kršitve prohibične zasledujejo ne samo tistega, ki bo žganje prodajal, ampak tudi onega ki ga bo kupil. To se pravi, gost, ki ga bo kupil v gostilni bo prav tako kaznovan, kakor gostilničar, ki mu ga bo prodal.

— Doylestown, Pa. — Državni konštaberji so včeraj aretirali tukaj nekega zveznega agenta, ki je izmikal v Philadelphia v državnem skladišču staro visko. Kot razvidno, marsikje volkovi čuvajo jagnjeta.

— Waldron, Ark. — Tukaj se je zgubil tri-letni sinček družine Mr. Lem Turnerja. Do 600 ljudi ga išče po tamkajšnjem gozdovju, a dosedaj še brez vsakega vspeha.

— New York. — Iz vojaške kaznilnice v Fort Hamilton je pobegnilo 5 vojaških kaznjencev in z njimi tudi dva vojaška strážarja, ki sta se nahajala istočasno na straži. O pobeglih niti nikakega sledu.

— Winfield, Ala. — Na tukajšnjem železniškem križišču je zadel predvčerajšnjim brzovlak v avto, v katerem se je peljal pet potnikov. Lokomotiva je zadelo ravno v sredo avtoja, ki se je na mestu razletel in vseh pet potnikov je bilo na mestu mrtvih.

— Indianapolis, Ind. — Ravno, ko je šla po mestu sprejemna parada, ki je spremljevala Lloyd Georga, ki je včeraj posetil naše mesto, je pridrvel truck požarne brambe in malo je manjkalo, da ni zadel v avto, v katerem se je peljal Lloyd George.

— Portland, Ore. — Nepriestranska stranka je na svoji letni konvenciji države Oregon imenovala senatorja La Folletteja za svojega kandidata za prihodnje predsedniške volitve.

— Kansas City, Kans. — Avtomobilska nesreča se je zgodila tukaj, pri kateri so našli smrt očca, mati in tri-letni sin. Mr. Foster je zaobračal avto in pri tem je predalec nazaj zapeljal, nakar mu je zdrknil čez breg v globoko strmino, kjer so se vsi ubili.

— Pueblo, Colo. — Jeklarji v Minneapua jeklarni so dobili včeraj povšanje plač za od 10 do 12 odstotkov. Jeklarji so že pred meseci zahtevali povšanje, kar pa so dosegli še le te dni.

— Randolphs, Nebr. — Bivši poštar W. L. Butterfield v tukajšnjem bližnjem mestecu McLean, je obdolzil, da je poneveril nad 1000 dolarjev vladnega denarja. Porota, pred katero se je zagovarjal, ga je spoznala krivim.

— Kenosha, Wis. — Prezident tukajšnje Merchant and Savings banke Mr. Henry Robinson, se je predvčerajšnjim zgrudil mrtev na tla zadet od kapi, ko se je pogovarjal s svojimi znanci.

KRVAVA REVOLUCIJA V JUGOSLOVANSKE NOVICE BOYLE IN NEWMARK POMILOŠČENA OD SMAL-LA.

NEMČIJI.
Upori se množe v vseh krajih. — Centralna vlada izven možnosti, da bi obdržala kontrolo.

London. — Glasom najnovejših poročil iz Hamburga so se dvignili v tem mestu komunisti, napadli policijske postaje in jih več razorožili. Zasedli so tri policijske postaje in proglasili svojo vlado. V pristanih Vulkan, Jensen in Schulinski je nastala generalna stavka in ladjedelniški delavci so do zadnjega na stavki. V mestu potrebujejo silno takojšnje živežne odpomoči.

Iz Berolina poročajo, da je policija v Aix-la-Chapelle v enih krajih vspela in prepodila republikance iz mesta. Tudi v Muenchen-Gladbach je policija z lojalnimi delavci prepodila separatiste in proglasila zopet staro vlado v mestu.

Tudi mesti Coblenz in Mayence sti v rokah lojalistov.

V Saksonijo je berolinska vlada poslala 10 tisoč mož deželnih brambovcev, da zatro odpor komunistov. Toda komunisti so v teh krajih močno organizirani in bati se je krvavih bojev predno bo ena ali druga stran prišla do premoči, da bo obvladala situacijo.

Med Porenko, Westfalijo in Nemčijo že ni nobene zveze. Občine in okraji, delajo postav sami zase, kakor in kakoršne jim ugajajo. Bavarska gre popolnoma ločena svojo pot in nobenega upanja ni, da bi se dobila kje kaka politična vez, ki bi držala dosedanjemu Nemčijo skupaj. Vsi evropski politiki so prepričani, da je prišla doba, ko bo šlo slavno delo železnega Bismarka v kose, in se ne bo nikdar več zjedini.

TUDI V MICHIGANU JE ZAPADEL SNEG.

Sault St. Marie, Mich. — V soboto jutro je zapadlo po tej okolici do dva palca na debelo snega.

DVE LETI V JEČO RADI MUNŠAJNA.

Cairo, Ill. — Oscar Amos je bil obsojen na tukajšnjem sodišču v dve letni ječo ker je produciral munšajn. Amos je bil zasaden že številnokrat v izvrševanju te obrti.

SNEG V KANADI.

Sudbury, Ont. — Po okolici Bele reke je zapadlo te dni do 10 palcev snega na debelo. Vreme postaja mrzlo in vse kaže, da se bo po teh krajih vgnezdila zima.

KDOR NE BO VOLIL BO KAZNOVAN.

Spokane, Wash. — V državi Washington je bilo te dni predgano, da mora vsak državljan od 21. leta naprej voliti ob času volitev ali pa bo kaznovan. Kazen se bo računala takim, ki ne bodo volili pri davkih.

PREROKUJEJO HUDO ZIMO.

Washington. — Vremenslovci prerokujejo suho in hudo zimo. Po osrednjem delu Zedinjenih držav bo padlo živo srebro do 40 stopinj pravijo ti možje.

— Richmond, Va. — J. D. Lambert Jr. prohibični detektiv je bil zadnji pondeljek ustreljen od nekega tihotapca, ki ga je zasledoval.

Vlada in Radič.

Beograd. — Tu se nahajata, hrvatski pokrajinski namestnik dr. Cimić in zagrebški šef policije dr. Gojković. Prejela sta od vlade navodila, kako naj postopata, če se vrne Stjepan Radič. To postopanje obstoji v tem, da se Radič aretira in izroči sodišču. Dr. Cimić s tem postopanjem soglaša in je vlado zagotovil, da se bo polovica hrvatskih kmetov odvojila od Radiča, spremenila politiko abstinence in sodelovala v parlamentu. Mi pa pravimo, kaj pa če se beograjska gospoda moti; in bo s tem razpihala žerjavico?!

Razkol med demokrati.

Beograd. — Že nekaj dni sem, se trdovratno širijo vesti, da bodo iz demokratskega kluba izstopili poslanci iz Južne Srbije Arsić, Rajković in Anastasijević. Govori se, da namiravajo ustanoviti novo stranko. Tako torej prihajajo demokrati h razpadu.

Novo vpokojitve častnikov.

Ljubljana. — Zadnja štev. "Vojnega lista" objavlja ukaz o vpokojitvi nad 300 častnikov in sicer 100 višjih in 200 nižjih. Vpokojeni so generali Rudolf Maister, Ante Plivelić, Ljubomir Milič in Dragoljub Kostić. Najbolj lepo od srbske vlade je to, da je vpokojila slovenskega generala, R. Maistra, ki je najzaslužnejši med vsemi! Ali se naj to imenuje bratsko ravnanje z bratskim narodom?

Vlom.

Doblička gora. — Neznani vlomilci so vdrli skozi okno v hišo Valentina Legata in mu odnesli raznega blaga v vrednosti 10.000 kron.

Smrtna nesreča.

Ljubljana. — V noči na 3. oktobra je v strugi Ljubljanice pri šentpeterski vojašnici utonil mitniški paznik Sancin. V temi je padel po bregu v strugo in se pri tem najbrže toliko poškodoval, da se ni mogel več rešiti.

Tatvine v Kamniški okolici.

Kamnik. — Tukajšno okolico vznemirjajo nevarni vlomilci. V Podgorju, na Križu in še nekaj drugje so vlomili in odnesli do 60 tisoč kron vrednega blaga.

Nesreča pri delu.

Maribor. — V Prestrnici je bil Franc Robnik zaposlen pri gradbi nekega mostu. Radi nepredvidnosti je padel v precej globok jarek in dobil težke notranje poškodbe. Pripeljan je bil v mariborsko bolnico.

Smrtna kosa.

Ljubljana. — Umrla je 8. oktobra po dolgi mučni bolezni ga. Uršula Kremžar, mati poslanca Fr. Kremžarja. R. I. P.

Epidemija.

Maribor. — V Zrkovcih se je pojavila škrlatica. Obbolelo je že več otrok, ki so bili oddani v bolnico. V Podbrezju pa se je pojavila gripa.

Smrtna nesreča.

Limbuš pri Mariboru. — Avgust Razboršek, zaposlen na žagi g. Kolčija je 25. m. m. prišel pod žago vsled nepazljivosti in zadobil tako hude poškodbe, da je umrl, predno je prišla prva pomoč na lice mesta.

ŠIRITE LIST EDINOST

Javnost gleda z razočaranjem na pomilostitev. — Slučaj pride na ponovno zaslišbo v decembru.

Waukegan, Ill. — Znana moza pristaša Smallove politike "Umbrella Mike" Boyle in Ben Newmark, ki nista hotela na sodniji odgovarjati na razna vprašanja, ki so se tikala podkupnine waukeganske porote sta bila včeraj oproščena po guvernerju Smallu samem.

Kljub temu, da je državni pravdnik Smith in drugi so govorili, da guverner jih ne more pomilostiti, ker jih je obsodil najvišji sod. Toda guverner je samo čakal, da je najvišje sodišče prenehalo in se razšlo do prihodnjega decembra. Takoj zatem pa je odredil, da se imata Boyle in Newmark izpustiti kot pomiloščena na prosto.

Državni pravdnik sicer trdi, da bo slučaj ponovno zaslišan in da Smallova pristaša, ki sta sedaj pomiloščena ne bosta odšla zaslužni kazni. Vendar, dokler se najvišje sodišče države Illinois zopet ne snide, in jih ponovno ne obsodi, tako dolgo nima nihče pravice položiti prsta na nju.

Boyle in Newmark uživata svobodo in se sedaj smejeta vsem svojim preganjalcem. Če bi n. pr. ubogi revež delavec kaj takega napravil bi se ne zmešnil za njega nihče. Za ljudi pa, ki so v zvezi z vplivnimi politikarji, pa ni to nič, taki lahko delajo kar hočejo. Živimo v dobi, ko se mora pravica pred politiko umikati.

NOVA PROTIFAŠISTOVSKA STRANKA V ITALIJI.

Rim. — Bivši ministrski predsednik Bonomi je baje na delu, da organizira novostranko proti fašizmu in Mussoliniju. Stranka bo tvorila levicarje, demokrate, socialdemokrate in reformirane socialiste.

ČEHOSLOVAŠKI KATOLIČANI ZMAGALI PRI VOLITVAH.

Dunaj. — Pri narodnih volitvah na Čehoslovaškem, ki so se prav te dni vršile, so z večino zmagali katoličani. Prostožidarji in socialisti so propadli, radčesar se počujajo zelo užaljene.

DENARNE POSILJATVE.

Včerajšnje cene so bile jugoslovanskim dinarjem:

100 — Din.	\$ 1.40
500 — Din.	\$ 6.75
1000 — Din.	\$ 12.80
2500 — Din.	\$ 32.00
5000 — Din.	\$ 64.00

Za italijanske lire:

50 — Lir.	\$ 2.80
100 — Lir.	\$ 5.50
500 — Lir.	\$ 25.00
1000 — Lir.	\$ 49.00

Pri večjih svotah, ki presegajo 20 tisoč Din. ali 2 tisoč lir, damo še posebni popust. Predno pošljete denar, brez druge trdke se spomnite naše podjetje, ki bo vam poslalo Val. denar v stari kraj ceneje in hitreje, kakor kje drugje. Naše cene so vedno najnižje!

Vse pošiljatve naslavljajte na:

BANČNI ODDELEK EDINOST
1849 W. 22nd St., Chicago, Ill.

EDINOST

(UNITY.)

Ishaja vsak torek, četrtek in sobota. — Issued every Tuesday Thursday and Saturday.

PUBLISHED BY:

Edinost Publishing Company

149 West 22nd Street,

Telephone: Canal 0098.

CHICAGO, ILL.

Cene oglasom na zahtevo

Advertising rates on application.

VAROČNINA:	Za Združene Države za celo leto	\$3.00
"	Za Združene Države za pol leta	\$1.50
"	Za Chicago, Kanado in Evropo za celo leto	\$3.50
"	Za Chicago, Kanado in Evropo za pol leta	\$1.75
AUBSCRIPTION:	For United States per year	\$3.00
"	For United States for half year	\$1.50
"	For Chicago, Canada and Europe per year..	\$3.50
"	Chicago, Canada and Europe for half year..	\$1.75

Dopisi za torkovo številko morajo biti v uredništvu najkasneje do 12. ure dopoldne v soboto, za četrtkovo številko do 12. ure ure dopoldne v torek in za sobotno številko do 12. ure v četrtek dopoldne.

Entered as second class matter October 11th 1919, at Post Office at Chicago, Ill., under the act of March 3rd 1879.

Evropski mir.

Ničesar ni Evropa bolj potrebna kot ljubega miru. Ko bi Evropa mir imela bi imela vse. Ampak tega ni, ravno tega ljubega miru ni, tega manjka Evropi vsepovsod.

Kako so se divila naša srca, ko smo čuli pred par leti, da bo napočil na svetu trajen mir, da se narodi ne bodo vojskovali s puškami in topovi, ampak, da bodo svoje spore rešili v miru in prijateljskem potom. Pa kako smo bili zopet razočarani še predno se je sklenil versailleski mir. Fraze o miru so izvenele, izhlapele so kakor bi bile vodene, korenine sovraštva, pa so ostala bolj kot kdaj prej priraščene v srcih narodov.

Ustanovili so ligo narodov, ki pa ni bila ničesar drugega, kakor za samo parado velikim državnikom, ki so imeli v svojih srcih vse druge misli, kakor resno ligo narodov, ki bi res bila zato ustanovljena, da bi vzdrževala mir na svetu med narodi. To je pokazala takoj njena prihodnost. Ni minulo leto in narodi so si bili že v lasih, topovi so peli svojo pesem in smrtno sovraštvo med narodi se je večalo od dne do dne.

In kaj je storila liga narodov, ko je vse to videla? Je kdo podvzel kake korake, da bi se vojsko prekinilo? Kaj še! Anglija in Francija sti mislili, naj se tepo bedaki, to pomeni za nas business. In tako je svet videl Anglijo in Francijo, kako sti podpirali Grčijo in Turčijo v Mali Aziji. Anglija je podpirala in prodajala municijo in orožje Grčiji, Francija pa Turčiji. In če pomislimo na to dejstvo, da sti bili ti dve glavni predstavnici voditeljici lige narodov, pa tako spletkariti, potem vemo pri čem smo, in kaj smemo pričakovati od lige narodov.

Zato se je in se še moti vsakdo, ki misli, da je v Evropi trajen mir mogoč. Še bo preživela marsikatera generacija predno bo napočila za Evropo tista doba, da bo v Evropi res mogoče kaj trajnega pozidati.

Edino federacijo ali zvezo gotovih pokrajin in kolonij nam predstavljajo angleško kraljestvo. To kraljestvo je danes edina največja liga, ki eksistira. Narodi pod angleškim dominijem se nekako dobro razumejo in z Anglijo sodelujejo. So seveda tupatam neredi po raznih kolonijah, a daleč ne tako veliki kakor so n. pr. v manjših evropskih državah med lastnimi brati. Da je mogoče Angliji držati vse te kolonije skupaj je seveda to radi tega, ker ima ona vrhovno besedo nad vsemi kolonijami, dasi imajo kolonije drugače vso svobodo za svojo samoupravo. V Evropi ni tega mogoče, da bi prišlo do take tesne federacije, ker nobena dozdej obstoječa država bi ne privolila v to, da bi bila v tem oziru strogo podložna kaki centralni ligini vladi. Kakor pa to ni mogoče še v današnjih dneh, prav tako potem ni mogoče govoriti o trajnem miru v Evropi.

Te dni smo videli Italijo, ki ji je zavrela kri radi par komisarjev, ki so jih neki rokovanjci ustrelili iz zasede na Grškem. Kaj je sledilo? Topovi so zapeli proti nedolžnim prebivalci na Krfu. Vojaštvo se je vsulo na otok in ga zasedlo. Zakaj ni Italija najprvo apelirala na ligo narodov, kar bi bila na podlagi prava lige mogla? Zakaj je kljubovala celo ukazu lige narodov, da mora prenehati s sovražnostmi proti Grški, ki je bila pri volji ugoditi vsem zahtevam Italije? Vse to pokazuje, da evropske države ne dajo za vse lige niti ene same fige. In potem naj govorimo o trajnem evropskem miru? In pa, da ne bo več vojvka? Od kje naj črpamo take nade, take upe?

Ne, ne, v Evropi ne bo še miru. Kri bo še tekla v potokih. Smrtno sovraštvo je v krvi in vzelo bo stoletja, predno bosta Francoz in Nemec odpustila eden drugemu in pozabila na svoje sovraštvo. Prav tako Jugoslovan in Italijan. Prav tako Grk in Turek, itd.

Prijateljstvo je prvi pogoj, na podlagi katerega se da formirati kako trajno pogodbo. Brez prijateljstva ni ljubezni in kjer ni te, tam na mestu nje gotovo kraljuje sovraštvo. Zaradi tega je tudi blazno verovati, da bi se dalo pri sedanjih razmerah in v sedanjih časih formirati kako ligo narodov bodisi pod tem ali onim imenom, da bi res imela kako trajnost in obenem vpliv nad narodi v Evropi.

Ako lige ustanavljajo in razna mednarodna sodišča, delajo morda to nekateri iz poštenega stališča. A glavni kot so Angličji, Francozi ter Italijani imajo pa vse druge načrte, ki jih bodo za kulisami takih lig izvrševali. Njim bo vsaka liga ali sodišče služilo le za krinko, v katerem imenu bodo spletkarili in za nos vlekli male narode. O miru bodo govorili, a sami bodo vedno največji provokatorji nemira. Zakaj, če bi prišla enaka politična in gospodarska svoboda tudi k malim narodom, bi to pomenilo veliko škodo marsikateremu izmed velikih. Zato pa veliki spletkarjenju in pri tem male izkoriščajo. Kadar pa pridejo pri tem spletkarjenju ta veliki navskriž, tedaj pa seveda zaropče meč in svetovna vojna zadivja.

Tako je bilo in tako bo, dokler se narodi ne spometujejo. Do tega pa ne bo prišlo še tako kmalu, še marsikatera generacija bo preživela in legla v grob, predno bo svet doživel tako dobo, ko bo sporazum med narodi res mogoč, da bo trajen in pravičen za male kot velike. Kadar bo svet doživel to dobo, tedaj šele bo pravi evropski mir mogoč.

IZ SLOVENSКИH NASELBIN.

Chisholm, Minn. S zimsko sezono prihaja za nas na severu lovska sezona. Da po Rangu bivamo izvrstni lovci o tem ne bom pisal, ampak omeniti hočem, da ravno danes, ko pišem ta dopis, so privedili tukajšni lovci vseh narodnosti lovske pogon za volkovi.

Po okolici po gozdovju se nahaja več volkov. Ponoči se marsikaterkrat čuje njih lajanje in tulenje. Da se ta žival preveč ne zaredi, ki je nevarna zlasti farmarjem za kokoši, ovce, in v silni lakoti se postopijo, ako jih je več skupaj tudi goveje živine. Tega se ravno zadnja leta pri nas ni dogodilo, a dogodilo se je to po nekaterih drugih krajih v Minnesoti, kakor se je to večkrat čulo v javnosti. Zato so dobili naši lovci iz Minneapolisa posebno gonilno lovsko pse, s katerimi danes preganjajo volkove po gozdovih v naši okolici, da jih kolikor mogoče čistijo.

V Hibbingu so jih zadnjič ustrelili in ujeli, ko so vprizorili skupni pogon 11 volkov. Od deputy klerka so prejeli lovci predpisane nagrade, ki jih dobi vsakdo, ki ustrelji volka kot nadležno žival.

Tudi našim lovcem želim najboljšega vspaha, ker med njimi je tudi par Slovencev, kakor sem čul zjutraj.

Delavske razmere ne morem hvaliti, ker niso preveč dobre. Dela se, zasluži pa toliko, da se človek komaj preživi. Za samce še ni tako hudo, a paziti morajo na vsak cent delo družine, kjer jih je več, a za celo samo eden družinski oče.

Pozdravljam vse chisholmske rojake, kakor tudi vse druge širóm naše obširne Unije.

A. H.

Gowanda, N. Y.

Naznanjam vam, da sem prejel prvo pošiljatev koledarjev Ave Maria, katere sem takoj vse razprodal. Prosim, da mi jih pošljete še 12.

Kakor je bilo že objavljeno v tem listu Edinosti, da hočejo tudi v Žirih kupiti 3 nove zvonove, ker jim je prejšnje kakor znano vzela minula svetovna vojna po vsej naši stari domovini sedaj Jugoslaviji. Tako so jih zgubili tudi v Žirih. Vzeli so jim tri samo četrtega, ta večjega so jim pustili.

Ker ima dolar sedaj tako veliko vrednost jim zamoremo z majhnim veliko pomagati, kakor so to že nekateri storili. Dobil sem pismo od g. župnika iz Žirov, da so prav s hvaležnostjo sprejeli svoto \$100 katere je bila njim poslana. Pozneje so darovali v ta namen še sledeči: Dolinar Anton \$5.; Dolinar Peter \$5.; Govejkar Martin \$2.; Kokal John \$2.; Zummer Jos. \$1.; Žust John \$1. Skupaj \$16. Katero svoto pošiljam s tem dopisom.

To je torej majhen opomin in prošnja, ako bi hotel še kateri kaj darovati, zato lepo in potrebno napravo. Kakor sem že rekel imamo sedaj prav lepo priložnost, da lahko z majhnim prispevkom naredimo veliko dobro delo. Darovi se lahko pošljejo direktno na g. župnika v Žire, Jugoslavija. Kaj malega se pa tudi meni spodaj podpisanemu lahko zaupa, ker imena darovalcev bodo objavljena v listu Edinosti.

Lepo pozdravim vse dobre rojake širóm Amerike, posebno pa še one iz fare Žirovske!

Valentin Dolinar, 352 Palmer street.

Chicago, Ill.

Privedite zadnje nedelje je jako sijajno izpadla. Dvorana je bila nabita do zadnjega kotička in ljudstvo je natlačeno stalo od zadaj za sedeži. Lahko rečemo, da malokdaj se cerkveno dvorano tako napolni, kot se jo je ravno zadnje nedelje večer.

Rojaki pa so s tem pokazali, da so za napredek naselbine.

Iz Mirne peči na Dolenjskem. Zopet pošiljamo nekaj novic iz stare domovine. Dne 13. avgusta ob pol 12 uri ponoči je izbruhnil požar v St. Jurji in uničil trem gospodarjem skoro vsa gospodarska poslopja. Kranjcu in Pavčku je pogorelo vse, t. j. hiša z gospodarskimi poslopji, Kralju po domače Knajpu je sicer ostala hiša, ker je pokrita z opeko, a pogorela je vsa živina, t. j. en par lepih konj, 3 krave in 4 prešiči. Pričelo je goret pri Knajpu v skednju. Kako je ogenj nastal, ni znano, najbrže po cigaretah, katere mladi ljudje vedno kade in tudi ponoči niso nikoli ugnani. Škoda je z ozirom na sedanjo veliko draginjo ogromna, in so pogorelci tembolj usmiljenja in pomoči potrebni, ker so bili za malenkostne svote zavarovani proti ognju. Da ni požar uničil cele precej velike vasi, še je zahvaliti domači požarni brambi, ki je prva prihitele na lice nesreče in ogenj lokalizirala. Vsa čast in zahvala jej!

Zadnje nedelje so nam oznanili g. župnik, da dobimo v kratkem nov že davno naročeni bronasti veliki zvon, veljal bo okrog pol milijona kron. Nabralo se je do sedaj do polovice, drugo polovico bo treba še skupaj spraviti, kako in kdaj, to je tista skrb, ki nas sedaj tlači tembolj, ker smo imeli letos hudo točo v fari in pa še požar. Slišali smo tudi s prižnice, da je poslal za našo novo cerkev naš vrli zavedni rojak Jožef Zore, ki biva v Indianapolis, 764 Haugh St. 32 dolarjev, ki jih je nabral med svojimi rojaki. Darovali so: župnik Fr. Cyril \$3, družina Zore \$10, John Kranjc \$3, John Starčič \$2, po 1 dolar: Frank Luzar, Frank Vrtačnik, Frank Gnader, Martin Strucel, Anton Somrak, Frank in Mary Urajnar, Marti in Neža Urajnar, Anton Gerbais; po 50 centov, Jakob Stergar, Martin Barbarič, John Lekše, Jože Radi, John Hribar, Frank Jerančič, Jakob Lekše, Frank Luzar, Ana Može, Louis Banič, Ignac Kunstek in Julia Zupančič. Nabiralec g. Zoretu, ki je le letos enkrat poslal g. dolarjev, in vsem darovalcem kličemo: Bog vam poplačaj stotero, kar ste darovali v čast Božjo. Vsem zavednim faranom — rojakom v Ameriki pošiljamo iskrene pozdrave iz stare domovine ter prosimo, ne pozabite nas.

Mirnapečan.

NEKAJ ZA NAŠE ODRE. Prejeli smo iz starega kraja knjigo Kupletii in pesmi. Omenjeno knjigo je uredil nadiučitelj Fran Silvester. Izdala in založila Narodna tiskarna v Gorici. Knjiga je jako zanimive vsebine, razdeljena je v štiri dele, prvi del obsega Komično-satirične speve. Krojač in čevljar, komičen dvospev. Liberal. Župan. Mizar. Narobe svet. Piskrovez. Dimnikar. Smolar. Knajpov kuplet. Kavariča. Vipavska noletnica. Drugi del, dve smešni igri, Botra nerga, burka v enem dejanju. Natakak veseloigra v enem dejanju. Tretji del. Domoiljubne pesmi in druge, priporočljive za razne deklamacije. Četrtri del. Napevi h kupletom. To so uglasbeni vsi zgoraj omenjeni komično satirični spevi, od naših najboljših skladateljev. Ant. Foerster, Ferjančič, Pogačnik, Premrl in A. Dekleva.

Priporočamo knjigo vsem dramatičnim slovenskim odrom. Prepričani smo, da bo omenjena knjiga režiserjem dostikrat pomagala iz zadrege pri sestavi programov. Dobi se v knjigarni Edinost, 1849 — West 22nd Street. CHICAGO, ILL.

Velik in dolg. — Napoleon je bil majhne postave. Nekeč je hotel vzeti knjigo z visoke omare, pa je ni dosegel. Hitro poskoči general Augereau (izgovori Ož) in reče: "Veličanstvo, naj Vam dam jaz knjigo, jaz sem večji."

Napoleon pa pravi: "Vi niste večji, samo daljši ste!"

Marsikateri izmed onih, ki ti prav ponižno govori, je v srcu zgrabljivi volk.

del.

Nepozabne batine.

Kakor smo ameriškim Slovencev po Ameriki zlasti pa članom Narodne Jednote že lani sporočili, ostramotili so naši Chicaški Prosvetarji s svojimi neumnimi in prekunstnimi nauki v "Prosveti" cel slovenski narod pred celo ameriškim javnostjo. Chicaška Tribuna, katere vsaki dan čita nad en milijon ljudi, je prinesla uvodni članek, kjer je povedala ameriškim državljanom, da med skoro 40 narodnostmi, ki so v Chicago in v Ameriki, noben narod nima tako radikalnega časopisa, kakor je "Prosveta," da je to sramota, da se pusti, kaj takega. Vsa Chicago se je zgrajala, ko je to izvedela, in od tedaj smo Slovenci v očeh postenih amerikancev izgubili za najmanj 50 odstotkov dobrega imena. Postali smo jim narod prekucuhov, kajti drugače bi tak podel list ne mogel obstati, ali bi pa vsaj ne mogel biti glasilo kake Jednote. Tako so dosledno sklepali.

To je bila strašna klofuta za ušesa našim lawndalskim koritarjem, ki jih je tako zadela, da jim še sedaj brenci po ušesih.

Te dni je ta najgrši med grdimi listi prinesel tudi neki članek, neko brozgo glede karnevala na Lincoln in W. 22. Street. Ves ta članek pa ni nič drugega, kakor odmev tiste strašne klofute, katero so dobili od Chicago Tribune lanske leto. To kaže samo, da se še niso popolnoma "zbrilihtali" od tega strašnega udara, da jim še vedno zveni po ušesih: "Sramota! Sramota! In res je bila to strašna sramota za nas vse!"

Strašno jih boli, da se je ves karneval smel in mogel izvršiti brez njih. Naš dični Zvonko se tako rad vozi po "ringelšpilju," da je vsaki večer prihajal in žalostno stal poleg in take sline so se mu cedile po lepih konjičkih in čilih bramčkah, na katerih se je vozila množica ljudstva večer za večerom. Zavertnik je tudi tako milo hodil okrog "The Whip," ki je ropotala celi večer vsikdar polna občinstva. To je res strašno predrzno od tega St. Štefanskega župnika, da si je upal, kaj takega prirediti brez posebnega štanta za Lawndalske opice.

Sicer pa kakor čujemo, se bo prihodnje leto karneval vršil v še večji obliki in sicer tokrat strogo za cerkveno blagajno. Za takrat pa že danes prav ljudno vabimo vse Lawndalske opice in šimpanze in razne Zvonkote in Zavertnike in Zajce in Molke in kar je še slične golatni, da naj se tega gotovo udeležijo. Kakor čujemo pripravljajo farani sv. Štefana za nje poseben oddelek, kjer bo velik napis "Slovenska rdeča menažerija" in tam bodo baje postavili Zvonkote pred uhod, da bo klical "Pejte še ga notr, pejte še ga notr, tam še ga je lep morska dekelca, tam se ga boste vidla Zavertnikova afenca, vidla še ga boste tam Molka, kaku še ga z afence socialistata rata. Pejte še ga notr! pejte še ga notr!"

O to bo cirkus! O to bo "hec", Chicago še ni kaj takega videla, kakor bo to

Zato, tetka "Prosveta," viditi kako fletno bo takrat Le pravi se Le nič ne jokaj, če te sedaj niso povabili. Veš, svet je pač nevhvaležen in le prerad velike duhove prezre in pozabi, ko gre za kako čast ali kako zabavo. Drugo leto boš imela za častno mesto na karnevalu, za to bomo že skrbeli. Do tedaj pa samo glej, da si pozdraviš svojega precartano glavico, da ti ne bo več brencalo po glavi od lanske klofute. Saj se nam smiliš, reva prav zares. Zato le potroščaj sel Toraj na svidenje prihodnje leto na St. Štefanskem karnevalu, v oddelku za "Lawndalsko rdečo menažerijo, Zvonko, ti si pa glas "šparaj," takrat bo tveba kričati.

SPOMINI STAREGA SLOVENCA

Priredil Josip Jurčič.
(Dalje.)

mu, ali je še živ ali kaj? In kako žalostno sporočilo sem moral dati nekateri ženi, nekateri materi.

Da se mi je zdaj zopet na dobro obrnilo, to se ume samo ob sebi. Saj sem bil doma! Kje je pa bolje ko doma? Ker so pa imeli moji starši razen mene še osem otrok, ker je bil avstrijski denar tačas po kurzu o bveljavno prišel in so bili tudi moji starši veliko izgubili, videl sem, da me doma ni treba. Ker sem govoril razen domačega jezika tudi nemški, laški in francoski, dobil sem dobro službo pri nekem gospodu v francoski civilni službi v Medvodah nad Ljubljano.

Vsaka reč pa le nekaj časa trpi. Tudi te brezskrbne sreče mi je bilo naglo konec, kakor bi v nebo pogledal. Bilo je leta 1811. predpustom, ko pride neki gospod z Goricičan k mojemu gospodu v vas. Komaj odide, pokliče me gospodar in me vpraša: "Andrejka, ali bi bil rad francoski soldat?"

"Ne, rajši hočem umreti, ko uši pasti še enkrat po tujem," odgovorim jaz.

"Torej moraš mojo službo pustiti," reče mi on dalje.

"Zakaj to?"

"Napravljali bodo cel regiment francoski tod po naših krajih; gotovo boš tudi ti na vrsti. Jaz te ne morem prikriti, torej ti svetujem, vrni se na dom, tam so ti znani vsi kotje, laglje se boš skrival, če te bodo lovili."

Nato jaz gospoda lepo zahvalim, da mi je pred časom razodel nevarnost in grem domu. Kakor blisk se je raznesla skrivna novica med mladimi moškimi po naši deželi. Vsi smo se posvetovali, kam se bomo poteknili in kako se bomo odtgnili.

VI.

Kako so me v drugič v vojakе vteknil.

Ni minulo štirinajst dni, že začno župani, tri pa tri soseske vkup, shajati se, po hostah in vseh mlade fantе loviti in pošiljati nalovljence gosposki v Višnjo goro.

Če le spaka ni, ne boste me imeli ne, rekel sem jaz, z menoj in mojim bratom Antonom pa sta bila ene misli dva brata Zupančiča iz moje vasi. Potegnemo jo v hosto. Štirinajst dni smo v takd imenovanem velikem borštu pri Stični tičali, po dnevi v skritih goščah spali, po noči pak kurili, pekli in kuhali ter posvetovali se in grozili, kaj bomo naredili z lovci, ako nas

pridejo lovit. Ker pa ni bilo nikogar v hosto, prešla nam je nevarnost zmerom bolj iz pred oči. "Jaz sem se že naveličal laziti in paziti se po hosti venomer" pravi Zupančič neke noči, ko smo ravno pri ognju sedeli. Noč je bila črna kakor nikdar tako.

"Pojdimo doli v Štorovje, izpil ga bomo vsak en glažek; nočoj ne bo nikogar vrag tjakaj pritresel," dostavi moj brat Tone.

"Vidva še ne vesta, kaj se pravi vojak biti v tuji deželi!" rečem jaz.

"Nocoj nās ne bo še konec ne, gotovo ne," reče drugi Zupančič.

"I nu," — pravim jaz — "da ne boš rekel, da sem jaz največji strahopetec, pa pojdimo v Štorovje."

Res gremo iz hoste ven in v samotno krčmo. Noč je bila, pil ni nihče, komaj smo doklicali spečega Štorovca, da nam je šel vina dajat. Jamemo ga vlivati dobro vase. Vino stopa v glavo, zmerom veselejši smo prihajali, celo peli smo in vpili nazadnje, kakor bi bilo vse naše. Zunaj je vstala burja in vihra, dež je lil. Kdo bo v takem v hosto nazaj hodil, dejali smo in legli na klopi in zaspali trdno. Ali kako smo se zbudili?

Predramil nas je krik: "Drži ga!" in ko oči odpremo, vidimo sto mož lovcev. Zastoj smo brcali in bili okrog sebe. Vlečejo nas ven, porežejo nam gumbe ali knofe pri hlačah, da smo je takrali držati z rokami in se tako braniti nismo mogli, in hajdi, gnali so nas vse štiri v Višnjo goro. Tam nam zopet gumbe prišijejo in nas potem uklenejo.

Od tukaj do Ljubljane nas je gnal 8 parov dva in dva vkup ukljenjena neki brič Miha Koncilja in nekateri Višnjani. Peli smo za kratek čas slovenske popevke, pametne in nore, svete in okrogle; zlasti smo svojim gonjačem vkljub in v nagajivost peli zabavljico na Višnjane, kako pasje meso jedo:

Potokar je kuzlo zaklal.
Višnjanom koline poslal:
"Višnanje glodajte kosti,
Potokar nas s kuzlo gosti" itd.

(Dalje sledi.)

NAZNANILO IN PRIPOROČILO.

Vsem cenjenim naročnikom in čitateljem tega list po državah Illinois, Kansas, Colorado in Wyoming naznanjamo, da jih bo v kratkem obiskal naš potovalni zastopnik, Mr. Leo Mladich, ki je pooblaščen pobirati naročnino za list Edinost, Ave Maria in Glasnik P. S. J. kakor tudi oglase, naročila za knjige in vse kar je v zvezi z našim podjetjem.

Drage naročnike in vse rojake po naselbinah prosimo, da mu gredo v vseh ozirih na roko in mu pomagajo širiti dober katoliški tisk.

Uprava Edinosti, Ave Maria in Glasnika P. S. J.

Prva slana.

Kamnik. — Na večer 24. m. m. je bil v gorenskih dolinah velik naliv. Gorske vrhove je pokrtil sneg. Naslednje jutro smo pa dobili prvo slano.

Veselite se vdrgnenja s PAIN-EXPELLERJEM.
Po trdnem dnevnem delu si nadrgnite roke, noge in hrbet. Človek, ki dela z mišicami, ne sme biti bolan. Urte se vedno. Poskušajte vdrgnenje s Pain-Expellerjem.
Pain Expeller ohranja zdrave ljudi pri zdravju!
35 In 7th, steklenica v lekarnah
F. AD. RICHTER & CO
104-114 So. 4th St., Brooklyn, N.Y.

SLOVENCEM NA ZNANJE.

Naznanjam, da sem popolnoma prenovil in preuredil svojo brivnico. Na razpolago je občinstvu vedno kopalna soba in vse udobnosti, ki jih more nuditi moderna brivnica.

Rojakom Slovincem in bratom Hrvatom se najuljudneje priporočam v naklonjenost! Izborna postrežba vsem in vsikdar!

ANTON KOŠMRL

Slovenski brivec

1948 W. 2nd St., Chicago.

PRODAJAM JABOLKOV MOŠT.

50 galonov z sodom \$29.00.
Za vsa pojasnila pišite na:

ALBERT JEMC,
Grand Haven, Mich.

Moj zastojnik za Chicago je:

MR. JOHN KOSMACH,
1804 West 22nd Str.

IZŠEL J

KOLENDAR "AVE MARIA" ZA LETO 1924.

Te dni se je pričel razpošiljati Kalendar "Ave Maria" za prihodnje leto 1924. Krasnica knjiga je. Vsebuje 290 strani zanimivega berila. Vsi spisi so originalni izpod peres najboljših slovenskih pisateljev. Kalendar vsebuje zopet mnogo slik slov, cerkva, šol, društev, itd. Nabavite si krasni kalendar predno poide. Cena je 50c. Za v stari kraj 75c. Dobite ga pri naših lokalnih zastopnikih, ali pa če ga naročite direktno od:

"AVE MARIA"

1852 W. 22nd Pl. Chicago, Ill.

ZA 30-LETNICO. (Nadaljevanje s i. strani).
Smarn dne 15. avgusta, zaradi tega se je vršilo blagoslovljenje ogelnega kamna nove cerkve v Pittsburghu ob triletnici dne 15. avgusta 1897. Cerkev pa je bila posvečena dne 27. oktobra 1897. leta, v kateri je opravil prvo slovesno sv. mašo Rev. Father Josip Zalokar sam.

Tukaj je nekaj podatkov o začetku katoliškega dela med nami pennsylvanjskimi rojaki, o katerih marsikdo sprašuje, kako se je vse začelo in kdaj se je pittsburška fara ustanovila.

Prihajamo v mesec november, ki je posvečen spominu ranjkih, spominjamo se ga v naših molitvah te dni, s tem se bomo blagemu gospodu začetniku katoliškega dela med nami najlepše zahvalili!

JOHN RADOVIČ.

Slovenska župnija sv. Barbare v Birdgeville, je sad njegovega dela. Poleg cerkve si je postavil tudi župnišče nekaj let pozneje, do tistega časa pa je stanoval v zakristiji, ker ni imel postrežnice, je zahajal na hrano z delavci, trpin med trpini!

V Gospodovem vinogradu je omagal dne 18. januarja leta 1912. in je odšel po plačilo h Gospodu, katerega kraljestvo je tako marljivo širil med tukajšnjimi rojaki. Tam na Bridgevillskem mirodvoru počiva, ki ga je kupil iz lastnega. Njegov spomin pa živi in bo živ, dokler ne preneha biti zadnjo slovensko katoliško srce v državi Pennsylvanija, kakor tudi vseh drugih krajih naše širne unije!

ŠIRITE LIST EDINOST

POZOR SLOVENCIM V CHICAGO!

Kadar, kateri izmed Slovincem namerava kupiti dobro "piano" naj se oglasi pri meni. Jaz ga popeljem naravnost v tovarno, kjer se izdelujejo najboljše vsakovrstne jamčene "piane". Za vse podrobnosti se obrnite na:

ANTON BAHAR,
1903 So. Loomis Street,
Chicago, Ill.

CECILIJA.

Cerkvena pesmarica 2 del. Druga popravljena izdaja. Uredil Anton Foerster. Izdala in založila družba sv. Mohorja v Celovcu. Omenjeno knjigo zadnji čas sploh ni bilo mogoče dobiti nikjer. Nam se je sedaj posrečilo, da smo dobili 10 iztisov in jo imamo v zalogi stane 75c.

Ta knjiga ne bi smela manjkati na nobenem slovenskem koru. Sedaj jo lahko dobite pri Knjigarni Edinost, 1849 West 22nd St. CHICAGO, ILL.

PREJELI SMO KNJIGE.

Slovenska kuharica

KUHANJE je umetnost, katere se treba naučiti vsaki gospodinj. To umetnost si lahko pridobite iz knjige "SLOVENSKA KUCHARICA!"

"KNJIGA SLOVENSKA KUCHARICA" vsebuje 670 strani. Blizu sto slik, ki kažejo, razne priprave v kuhinju, kako se pripravljajo jestvine itd. Knjiga je močno trdo vezana.

BREZ KNJIGE "SLOVENSKA KUCHARICA" bi ne smela biti nobena slovenska gospodinja. Knjiga je pisana v priprostem poljudnem tonu, da jo lahko vsak najprostejši človek razume. Pouči Vas, kako voditi gospodinjstvo in je radi tega zelo velike važnosti. Poda Vam merilo in navodilo za najprostejšo in najiminennejšo jed. Knjiga je prišla v novi izdaji, izborna izboljšana in predelana.

Prejeli smo jih le omejeno število, zato je važno, da jo naročite brez odlašanja, ako hočete, da ne boste prepozni.

Knjiga stane \$4.00.

KNJIGARNA EDINOST,

1849 West 22nd Street, Chicago, Ill.

Gregor in črna smrt

je zanimiva knjiga, ki jo je izdala Slovenska Matica. Povesti so zelo podučljivi in obenem jako prikupljive čitateljem. Knjiga 126 strani. Stane samo 50c. Naročite jo od:

KNJIGARNE EDINOSTI,

1849 West 22nd Street, Chicago, Ill.

VARCEN NAROD

VLAGA PREVIDNO
IN INVESTIRA RAZUMNO V

Kaspar State Bank

NAJVEČJI JUGOSLOVANSKI
BANKI V ZEDINJENIH
DRŽAVAH

1900 — BLUE ISLAND AVENUE,
vogal 19. ulice.

CHICAGO, ILLINOIS.

KAPITAL IN PREBITEK
\$1,250,000.00

Pod državnim in
vladnim nadzorstvom in
Chicago Clearing
House Ass'n.

PRODAJAMO ŠIFKARTE za vse
parobrodne družbe za v Jugoslavije
in nazaj. Izdelujemo prošnje (affidavite) za priseljence, ter pošiljamo denar
v staro domovino najceneje in najhitreje.

VABILO NA "VINSKO TRGATEV"

katero priredi

Slov. podp. družba sv. Mohorja

V nedeljo, 28. oktobra 1923

V ŠOLSKE DVORANI SV. ŠTEFANA.

Začetek točno ob 3. uri popoldne.

Vstopnina 50c.

Program prireditve je jako bogat in vsi, ki se bodo zabave udeležili, bodo deležni izvanrednega razvedrila.

Izborna postrežba, fin prigrizek in vse drugo bo rojakom na razpolago.

Za ples bo svirala sloveča godba, ki smo jo naročili nalašč za ta slučaj.

Za obilno udeležbo se vsem najtopleje priporoča

DRUŽBENI ODBOR.

Rojakom Slovincem in bratom Hrvatom

Priporočamo našo bogato založeno trgovino s čevlji za jesensko sezono.

Rojaki predno kupite čevlje kje drugje oglašite se v slovenski trgovini na 22nd in Hoyne avenue. Prepričali se boste, da ne boste plačali več za čevlje, kakor kje drugje. Postrežbo pa boste našli v naši trgovini boljše kot kje drugje.

Obenem je vse naše blago jamčeno, ako vam ni prav, ali vam ne ugaja prinesite nazaj in dobite drugega.

V zalogi imamo vsakovrstne nizke in višje navadne čevlje za može in fante, ženske in dekleta, v vsakovrstnih velikostih in modah. Imamo tudi vsakovrstne čevlje za šolarje in otroke. Naše cene so zmerne in blago provrstno!

JOSEPH PERKO

SLOVENSKA TRGOVINA S ČEVLJI.

2101 W. 22nd ST.

Chicago, Ill.

"MALENKOSTI"

ROMAN V ŠTIRIH DELIH.

Španski spisal p. L. Coloma iz Družbe Jezusove.

Prevedel Paulus.

"Ampak, Curra za božjo voljo! Povsod postajaš, veš! — In Jakoba še ni! Gotovo pride prepozno! Ti! Poišči si dober sedež; pojdi na Martinezom! Me razumeš, Curra! . . . Če boš tako počasna, ne boš videla niti Jakoba, niti mene! — Pojdi! — Ob dveh se začne! Prepozno bo! — Sedaj pa stojim tukaj . . . Prišel bo prepozno!"

V zadnjem trenutku je prihitel Jakob po hodniku. Beli plašč viteza santiagnista mu je valoval čez ramena in pokrival slikovito uniformo sevillskega maistranta.

Villamelon mu ni pustil časa, da bi si oddahnil. Komaj je utegnil ljubeznivo pogledati Currito in stisniti roko Martinezu, že ga je tiral nepotrpežljivi boter skozi vrata salete.

Tam so čakali granda, ki so se prišli pokrit pred kraljem, in njihovi botri, — pestra slika živobarvnih uniform in narodnih noš.

Kakor je slovesnost pokrivanja pred kraljem sedaj v navadi, jo je uredil kralj Karol V. To pravico so imeli dotedaj vsi plemiči; Karol V. pa jo je omejil na dvanajst plemičev prve vrste, ki so jih imenovali od tistega časa "grandi."

Od tistikrat se je spored slovesnosti le malo izpremenil. Vršil se je običajno v antecameri de los reyes, v krasno slikani kraljevi preddvorani, ki tvori širšen četverkotnik in naredi na vsakega posetnika resnoveličasten vtis.

Iz dvorane na desno se pride na balkone nad Plazo de la Armeria, na levo v notranje prostore palače, naravnost pa vodi steklena vrata v camaro, v kraljevo stanovanje.

Izvemši vrata v Saletu so bila vsa druga vrata odprta, zastrta s težkimi preprogami; tukaj so stali in se jehali v gostih gručah gledavci, pa sorodniki in prijatelji grandov ter čakali na slovesnost.

Pred vrati v kraljevo stanovanje je stala miza, pokrita z bogatim pregrinjalom iz rdečega žameta, in poleg nje velik naslonjač za kralja.

Točno ob dveh so se odprla vrata kraljeve sobe in kralj je vstopil v spremstvu majordoma in že pokritih grandov. Oblečen je bil v generalski uniformo in je nosil v roki svoj triogelni klobuk. Ušedel se je in se pokrnil in za njim so se pokrili njegovi spremljevalci in so ga obstopili.

Slovesnost se je pričela. Kraljevi tajnik je odprl velika vrata v Saletu in zaklical: "Senor markiz de Bauhacel!"

Mlad častnik je vstopil; oblečen je bil v uniformo topničarskega kapitana. Na desni ga je spremljal sivolas stariček v uniformi armadnega admirala, na levi mu je stopal majordoma.

Starec je bil duk de Algar, ded mlademu markizu in boter njegov pri slavnosti pokrivanja. Na glavi je nosil klobuk-triogelnik. Mladenič pa je prišel še odkrit, nosil je svoj triogelnik v roki, in njegovo nekoliko zagorelo lice je kazalo odločne, pristnošpanske poteze; črne, žive oči so pričale o jeklenem značaju junaškega rodu.

Ponosno je vstopil in občudovalno in priznalno so zašepetali navzoči. Poklonila sta se, sredi dvorane drugič, pred kraljem tretjič; nato sta pozdravila grande na desni in levi kraljevi in so se jima odkrili v pozdrav.

Stari duk in majordomo sta stopila za korak nazaj in mladi grande je stal sam pred kraljem.

Po vojaško ga je pozdravil kralj in mu rekel:

"Markiz de Bauhacel, pokrij se in govori!"

Markiz se je pokrnil, se obrnil h kralju ter, kakor običajno, v kratkih potezah orisal slavno zgodovino svojega rodu:

Njegov rod da se je začel z junakom Fortunom de Torres,

padel je v alcazarju de Jerez, z zobmi je držal zastavo svojega kralja, ker je ni mogel več držati z rokama — bili sta mu odsekani.

Boječi glas mladega topničarja se je polagoma ojačil, kakor da bi polnili njegovo dušo z junaštvom slavni čini, ki jih je pripovedoval, in rahlo se mu je glas tresel, ko je pravil o bitki pri Trafalgarju. Tam da se je junaško boril njegov ded, njegov boter tukajle, edini da se je vrnil iz bitke izmed treh sinov . . .

"Tudi moj oče," je nadaljeval, "je služil Vašemu Veličanstvu v armadi in jaz sem potegnil svoj meč prvokrat v bitki pri Alcolei; in zvest sporočilom svojega rodu Vam prisegam danes kot grande, kar sem Vam prisegel kot vojak . . ."

Mladi junak je prijel za ročaj svojega meča. Vsi so videli, da mu manjka dveh prstov, — odbila mu jih je bila granata v bitki pri Alcolei.

Beuhacel je končal. Tihota je zavladala po širni dvorani, znak spoštovanja in občudovanja do junaškega rodu.

Mladi častnik je pokleknil pred kralja na eno koleno in mu je poljubil roko, pozdravil je grande in se s svojim dedom postavil med nje.

Škoda, da se slovesnost ni končala s tem junaškim potomcem junaškega rodu!

Tajnik je zopet odprl vrata v Saletu, kjer so bili zbrani granda, in je zaklical:

"Senor markiz de Sabadell!"

Pojavil se je Villamelon, slovesen, ponosen, z ravnim, že nekoliko debelim vratom. Za roko je vodil Jakoba, vzor lepega, krepkega, elegantnega moža. Vitki, krepko vzrasli stas mu je odevala suknja živordeče barve, kakoršno so nosili vitezi santiagnisti, krasili so jo srebrni obšivi, čez prsi si je bil pripel širok trak, svetli škornji in triogelnik z velikim peresom so izpopolnjevali njegovo pestro uniformo.

Villamelon je izpustil roko svojega varovanca in je stopil par korakov nazaj. Možato se je tam postavil in srepo gledal veliki nos na sliki Karola III., ki je visela ravno pred njim, od časa do časa pa je pogledoval kradoma po navzočih in si mislil:

Jakob je stal sam pred kraljem. Čutil je lahno tesnobo. Vedel je, da položaj zanj ni ugoden; a pogum mu je vzrzel in vrnila se mu je drznost. Ozrl se je naokrog s pogledom, ki naj bi bil ponosen in jasen, pa je bil samo predrzen in izzivajoč.

Za zastori so se stikali radovedneži. Currita je stala v prvih vrstah in požirala Jakoba z očmi. Martinez je bil zadaj in ni videl ničesar. Tembolj pazno in skrbno pa je poslušal, nemiren je bil in je grizel ročaj svoje palice.

Za vrati kraljeve sobe je zašustela svila . . . Pravili so pozneje, da je od tam kraljica opazovala slovesnost.

Granda so iztegovali vratove, da bi videli Jakoba . . .

Govor mladega Beuhacela jim je naslikal živo sliko pravega granda, jim povedal, da grandezza sicer ne zahteva, da bi bil vsak plemič veleum, vsak grande polbog, vsak slavni mož svetnik . . . ali zavedali so se, in zgled junaškega Beuhacela jim je narekvalo z zapovedovalno silo, da je grandezza čast, pa obenem tudi dolžnost, da mora grande dajati dober zgled v svojem mišljenju, v besedah, v dejanju, v vsem življenju, da mora zastaviti svoj meč in svoj um, kadar gre za čast naroda, da mora imeti čut za kaj drugega ko za samo nasladnost, da mora stremeti za višjim ko samo za zabavami, da mora braniti prestol in državo, kadar se maje . . .

Se je bil živ vtis, ki ga je nanje naredil plemeniti Beuhacel in ki jim je dvignil duha in ganil srce . . .

Zgled Jakoba pa naj bi jim pokazal, kaj postane grandezza, ako odsevajo žarki njene slave iz luže, ako jo otemni pregreha, jo oblati nizkotno mišljenje, ako pozabi na svojo čast in se postavi v službo kakega Martineza, ki hoče opreti nanjo svojo peto, da bi se povzpел kvišku, — ko pa bo prišel do cilja, do vrhunca svoje brezstidnosti in brezobzirnosti, pa mu bo dal oslovsko brco . . . najsratomnejšo . . .

KNJIGE.

"Pravila za oliko" je ime knjige, ki smo jo prejeli nekaj komadov v svojo zalogo. Knjigo je spisal Dr. J. Dostojen, ki je velik strokovnjak. Knjiga razpravlja o vseh panogah človeškega življenja, kako se je človeku obnašati, tako možu kakor ženi, fantu kot dekletu, itd. Ne razpravlja pa samo o obnašanju, ampak človeka tudi uči kako se obnašati, da ne zapravi ljubelega zdravja, matere uči, kako in v kakem redu držati njih domovja in njih deco. Še ne dolgo tega je nam pisala neka Slovenka iz zapada, da takega učitelja in svetovalca, kakor je ravno knjiga "Pravila za oliko" ni mogoče dobiti med ljudmi. Vsaka hiša bi morala imeti to knjigo pod svojo streho. Knjiga obsega 143 strani krasnega podučnega berila in stane s poštnino vred 75 centov.

"Nihilist" je knjiga, ki razpravlja o anarizmu med Ruskim narodom. Knjiga razpravlja o tajni družbi anarhistov na Ruskem za časa bivših carjev. Opisuje vse tajne zakotne delujoče družbe, ki so snovale napade na ruske državnike in carje. Knjiga je jako zanimiva in vsak jo čita z veliko pozornostjo. Vsebuje 80 strani in več slik, ki kažejo, kako so se razni napadi izvršili nad ruskimi državniki. Stane samo 40c. s poštnino.

"Kresalo duhov" je knjiga, ki vsebuje krasen zanimiv roman iz irskega življenja v treh delih. Ta knjiga je kakor nalašč za dolge zimske večere. Čitatelj jo čita z velikim zanimanjem, kajti knjiga vsebuje tako privlačno povest, da vsakdo, ki jo prečita, jo prečita še enkrat radi njene velike zanimivosti. Roman razpravlja o irskem mladeniču in njegovem življenju ki je doživel krivično preganjanje itd. Knjiga vsebuje 456 strani zanimivega berila in je lepo trdo vezana. Stane s poštnino samo \$1.00.

J. KOSMACH

1804 W. 22nd St. Chicago, Ill.
Rojakom se priporočam pri nakupu raznih

BARV. VARNIŠEV. ŽELEZ-
IA. KLJUČAVNIC IN
STEKLA.

Najboljše delo, najnižje cene.

Prevzamem barvanje hiš zunaj in znotraj. Pokladam stenski papir.

"Kraljica mučenica" je drugi krasen zgodovinski roman, ki opisuje katoliško junakinjo Kraljico mučenico. Kdor hoče videti pravi katoliški značaj, naj prečita to knjigo. V njej boste našli neustrašeni odločni pogum in junaštvo, ki ni klonilo svoje glave pred krivo vero, marveč je rajše dala svojo glavo za svoje pravo prepričanje, za svojo vero in svojega Boga. Ta knjiga vam predstavi značaj, kakoršnega katoličani zlasti potrebujejo v današnjih dneh, ko moderni pogani silijo med nas z vsemi sredstvi, ki jih jim vrag daje na razpolago. Knjiga je krasno trdo vezana in vsebuje 390 strani in več podob. S poštnino vred stane \$1.00.

Vse te knjige se dobi v Knjižarni Edinosti, 1849 West 22nd Street, Chicago, Ill. Naročite jih dokler zaloga ne poide.

Tel.: Roosevelt 8221.
L. STRITAR
2018 W. 21st Place
Dovaža premog — drva — prevažajo pohištvo in vse kar spada v to stroko.
Vsem se najtopleje priporočam! Pokličite ga po telefonu!

HIŠE NA PRODAJ!
Trgovine in stanovanja na:
1837 in 1839 W. 22nd Street.
Poslopje je veliko 50x70. Tri nadstropne hiše. Renta se dobi \$2.400.00 na leto.
Cena: \$14.000.00.
Vsa pojasnila dobite na:
1837 West 22nd Street.

Pozor! Pozor!

Samo edina ALPENTINKTURA na svetu je za moške in ženske lasje, od katere takoj prenehajo lasje odpadati in potem lepo in krasno rastejo. Velika steklenica stane \$3. —, srednja steklenica \$2. —, s poštnino. Za vse drugo pišite po cenik, ga pošljem zastonj.

Jakob Wahčič

1434 E. 92. Str.
CLEVELAND, OHIO.

CLEVELAND, OHIO.
Slovencem v Clevelandu in okolici naznanjam, da imam veliko zalogo najboljših trpeznih čevljev. Vsake vrste po zmernih nizkih cenah. Rojakom se toplo priporočam!
FRANK GABRENJA
6630 St. Clair Ave. Cleveland, O.

List Edinost

Je last slovenskih katoliških delavcev v Ameriki. Za njih korist se izdaja, da brani njih pravice in jim kaže pravo služite se lista za Vašo reklamo, da jo list ponese na pot do pravega napredka. List Edinost zahaja skoro v vse slovenske naselbine po Ameriki. Vse zavedne slov. družine so nanj naročene, in ga pridno čitajo, ker v njem najdejo največ pravega poduka, mnogo zanimivih novic in zabavnega čtiva.

ZATO SO OGLASI V LISTU "EDINOSTI" USPEŠNI.
Trgovci, ki imajo svoje trgovine naj poizkusijo oglašati v listu "Edinosti" in prepričani smo, da bodo potem v Edinosti stalno oglašali.

DRUŠTVA SE BODO POVZDIGNILA DO VSPEHA, ako ob raznih prireditvah in kampanjah oglašajo v našem listu. Poizkusite in prepričajte se enkrat. Poslovsne domove pred oči slovenskih rojakov, da bodo znali, kaj prirejate in kdaj!

NAŠA TISKARNA

Je sedaj skoro najmodernejša slov. tiskarna v Ameriki. Tiskarska dela izvršujemo lično in točno. Vsem slovenskim č. g. duhovnikom, cenjenim društvam, trgovcem in posameznikom, se najtopleje priporočamo, da se spomnijo na nas, kadar potrebujejo, kakih tiskovin.
Ničesar drugega ne prosimo Vas, kakor vprašajte nas za cene, predno oddaste naročilo drugam. Ako le to storite, smo prepričani, da bomo vedno tiskali Vaše tiskovine mil!

Mi izvršimo vsako tiskarsko delo. Najsi bo še tako malo ali veliko. Poizkusite pri nas!

TISKOVNA DR. "EDINOST"

1849 W. 22nd Street Chicago, Ill.
Phone: Canal 0098.

Vse kar je novega za jesen

OBLEKE Z DVOJNIMI HLAČAMI, POVRŠNE SUKNE DOBITE TU.

Površne sukne in obleke z dvojnimi hlačami za nože in fante v stoterih nodah in velikostih, najejene pristno volnene, raznih barv dobite pri nas

\$25.00, \$30.00,
\$35.00, \$40.00.

in višje.

V torek, četrtek in soboto imamo odprto zvečer. Ob nedeljah imamo odprto našo trgovino dopoldne.

JELINEK & MAYER, LASTNIKA,

1800—1808 Blue Island Ave., Cor. 18th Street.

7A INTERVI VARNIŠEV. ŽELEZ-
IA. KLJUČAVNIC IN
STEKLA.

Te tri potrebujemo sleherni dan. Da se pa oskrbi dobro in okusno zajetek, kosilo in večerjo, je potreba dobiti kakih dobrih stvari, zlasti dobrega mesa itd. Tega pa dobite najboljšega, če ga greste kupiti k:

MATH. KREMESEC

SLOVENSKI MESAR

1012 West 22nd Street, Chicago, Ill.
Phone: Canal 6319.

Pri niemu se dobi vedno najboljšo vsak dan sveže meso, suho po domačem načinu prekajeno meso in prave domače

"Kranisk" klobase, doma narejene po slov receptu. Gospodinje zapomnite si to!

Anton Zbašnik

JAVNI NOTAR,

30ba 206 Bakewell Bldg., Pittsburgh, Pa.
(Nasprti sodnije)

Izdeluje pooblastila, kupne pogodbe, dolžna pisma, pobotnice, oporoke in PROŠNJE ZA DOBAVO SVOJCEV IZ STAREGA KRAJA (cene nizke, delo točno in pravilno. Pišite ali pridite osebnostno. Informacije zastonj.)